

Vallavolikogu esimehe veerg

Õnne saladus pole mitte selles, et sa teed, mis sulle meeldib, vaid selles, et sulle meeldib see, mida sa pead tegema.

J. M. Barrie

Taas on meie vabariigi sünnipäev. Oleme uhked oma riigi ja enda üle, sest meie kõik üheskoos olemegi Eesti. Igal aastal 24. veebruaril on aeg mõtiskleda ning arutleda oma riigi ja rahvuse üle igas Eestimaa kodus. See on aeg, mil küsime: kuidas läheb meie riigil, ühiskonnal, meie vallal, igal inimesel? Enne hinnangu andmist peame selgusele jõudma, mida olen teinud või saan teha juba täna, et muuta Eesti toredamaks kohaks, kus elada? Selline küsimus kõlas eelmisel aastal toimunud kodanikeühiskonna konverentsil Epp Adleri esituses.

Siin mõned mõtted, mis pärinevad just sellest ettekandest.

Me kõik oleme eeskujud, meeldib see meile või mitte

Nii, kuidas käitunud sina, käitutakse üldjuhul sinuga ja nii käituvad hilisemas elus ka sinu lapsed. Mõtle, milline oled ise ja millistena soovid näha teisi. On tuntud mõttetera „Ära tee kunagi teistele seda, mida sa ei taha, et sulle tehakse“. Kui me suudaksime seda reegliti järgida, oleks maailm meie ümber just selline, nagu me seda näha tahaksime. Olles heaks eeskujuks, muutuvad ka inimesed meie ümber selliseks, nagu me seda sooviksime.

Julgusta nii ennast kui ka teisi

Ära karda muudatusi ja uusi väljakutseid. Ole julge neid vastu võtma, sest elu paremaks muutmine on paljuski meie enda kätes.

Ole tiivustaja, mitte kärpija

On olemas kahesuguseid inimesi: ühed, kes mõtleavad alati välja lahendusi ja võimalusi, kuidas erinevaid tegevusi ellu viia, ning teised, kes leiavad kohe erinevaid takistusi, miks neid tegevusi teha ei saa või tegema ei peaks. Soovin, et meie hoiakutes oleks rohkem tiivustaja hinge.

Ole enesekindlam

Enesehinnang on mõõdupuu meie enda väärtuste mõõtmiseks ja määramiseks, kuidas me ennast tunneme. Enesehinnang mõjutab ka otsuste tegemise kvaliteeti ja suhtumist teistesse inimestesse. Kõrge enesehinnangu puhul võtame vastu otsuseid, mis vastavad meie väärtustele ja uskumustele, oleme vähem mõjutatavad. Paljud meie hädad tulenevad madalast enesehinnangust. Arvame tihti, et ma ei saa sellega hakkama, minust ei sõltu mitte midagi jne. Julge pealehakkamine ja suurem enesekindlus mõjutavad kindlasti ümbruskonda ja elukvaliteedi muutust paremuse poole.

Meie elu kujundavad meid ümbritsevad inimesed ja keskkond. Seega saame vaid meie ise seda keskkonda muuta. Tuleb olla vaid teistele eeskujuks ja oma enesekindlusega julgustada ka teisi vastu võtma uusi väljakutseid.

2014. aasta on Eestis kuulutatud liikumisaastaks

Terviseinfo.ee andmetel on liikumisaasta eesmärk suurendada regulaarse liikumisharrastusega tegelejate arvu, mille tulemusel paraneb Eesti elanikkonna tervis ja kasvab tööväime. Teemaasta olulisim siht on tõsta teadlikkust, et liikumisharrastusega saab tegeleda pea igal ajal ja kohas ning et regulaarne liikumine peaks olema iga inimese argipäeva lahutamatu osa.

Aasta jooksul tutvustame ka oma vallas erinevaid võimalusi liikumisharrastusega tegelemiseks ning kutsume inimesi üles osa saama kõigest positiivsest, mida liikumine pakub. Kui soovid, et enesetunne oleks hea ja tervis korras, siis alusta tervisespordiga juba täna. Seda kinnitab ka terviseaasta moto: Kui liigud, siis elad. Kui elad, siis tunned ja mõtled. Kui mõtled, siis leia aega ka liikumiseks, selleks et tunda ja elada.

Milline on meie homne Eesti, meie vald, meie kodu, meie tervis, on eelkõige meie enda teha.

Hoogsat liikumisaastat ja kaunist Eesti Vabariigi sünnipäeva!

MAIDO NÕLVAK

Sõmeru valla aumärgid pälvisid pikaajaline ettevõttejuht ning tunnustatud pedagoog

Ants Hõbemägi oli pikaajaline Rakke Lubjatehase direktor, asudes seal tööle 1996. aastal. Enne seda juhtis ta ASi E-Betoonelement Tamsalu tehast ning on olnud aktiivne ka teistes tuntud ettevõtetes Lääne-Viru maakonnas.

2000. aastal alustas Ants Hõbemägi oma tegevust Sõmeru vallas ASi Aeroc tegevdirektorina. Esmane ülesanne oli uue tehase tootmishoone planeerimine ja ehitamine. Tehase ehitust alustati 2000. a juulis. Esimene AEROCi plokk valmis Lääne-Virumaal Kunda lähisel Andjas asuvas tehases 2001. aasta augustis. Sellest ajast on Aeroc olnud piirkonna oluline tööandja. Aeroc AS toodab poorbetoonist plokkide, mille valmistamiseks kasutatakse siitsamast Lääne-Viru maakonnast pärinevat toorainet.

Aktiivset tegevust nõudis ka tehase toodangule ISO sertifikaatide taotlemine, et olla rahvusvahelisel turul arvestatav ja usaldusväärne partner. Praeguseks omab tehase ISO 14001:2004 ja ISO 9001:2008 sertifikaate ja on tänaseks oma eduka tootmis- ja majandustegevusega olnud arvestatav

Ants Hõbemägi.

tööandja Sõmeru vallas. Tehase toodang on tuntud nii Eestis kui ka Skandinaavia maades.

Sõmeru vallavalitsus on tunnustanud Ants Hõbemägi kui kauaaegset hinnatud ettevõttejuhti. Korduvalt on ASi Aeroc tegevus ära märgitud „Hea teo“ tänuplaadiga, vallale osutatud abi ja toetuse eest.

Alates 2011. a on Ants Hõbemägi Aeroc ASi nõukogu liige ja nõustaja tehase liivakarjääri puudutavates küsimustes. 2011. aastal tunnustas Ants Hõbemägi „Tubli töötaja“ aumärgiga ka maavanem Einar Vallbaum. Tubli töötaja aumärgiga tunnustatakse neid, kes on töötanud ühes ettevõttes või asutuses vähemalt kümme aastat, kelle panus selle organisatsiooni arengusse on olnud märkimisväärne ja kes on olnud ühiskondlikult aktiivsed nii maakonnas kui ka konkreetses omavalitsuses.

Ants Hõbemägi võib iseloomustada kui äärmiselt pühendunud töötajat ja kuldsete kätega inimest. Tema panus juhitud organisatsioonide arengusse on olnud märkimisväärne.

Lea Salumets on Sõmeru koolis töötanud alates 1. augustist 1984.

Käesoleval aastal täitub Leal eesti keele ja kirjanduse õpetajana 30 tööaastat.

Kolleegina on Lea väga mõistev, rahulik ja usaldusväärne. Suudab kiirelt orienteeruda tänapäeva muutuvast ajast ning pakkuda häid lahendusi koolielu parendamiseks. Omab kõrget empaatiavõimet ja väga head analüüsioskust. Probleemide lahendamisel oskab laskuda õpilase tasandile ning suudab asju vaadata ning olukordadele läheneda ka teise nurga alt. Töös klassijuhatajana on ta eelkõige püüdnud kasvatada oma klassi lastes iseseisvust ja algatusvõimet, saavutada klassis õhkkond, kus kõigil on hea olla, ning luua toimiva kolmnurga: laps – vanem – klassijuhtaja.

Lea on õpilasele ja lapsevanemale kõrgelt hinnatud partneriks. Pikkade kooliaastate jooksul on õpetaja jätkuvalt õpilaste hulgas populaarne ja lugupeetud ning seda eelkõige just tänu oma mõistvusele, tasakaalukusele, hoolivusele ja suurepärasele aine valdamisele.

Lea Salumetsa juhtimisel toimub Sõmeru koolis igal õppeaastal aprillikuus näitemängupäev, kus 4.–9. klasside õpilased ja ka õpetajad näitlevad. Lavastatud on A. Kivirähki, A. Lindgreni, „Eesti rahva ennemuistseid lugusid“, „Kevadet“ ja tuntud muinasjutte. Õpilased ootavad näitemängupäeva põnevusega. Nende jaoks on rolli mängimine huvitav ja arendav tegevus. Õpetaja Lea on püüdnud lavatekstid kokku kirjutada nii, et igale lapsele jätkuks osa, püüdes seeläbi kasvatada lastes rohkem enesekindlust, esinemisjulgust ja etlemisioskust.

Tema eestvedamisel korraldab Sõmeru kool juba kuuendat aastat ülevirumaalist

põhikoolide õpilaste luulevõistlust. Eelneva viie aasta jooksul on konkursile laekunud 1373 luuletust ning žürii otsusel on parimatest valminud viis luulekogumikku üldpealkirjaga „Viru laste laulud“. Aastate vältel on luulevõistlusel olnud erinevad teemad: „Muinasjutt aitab meil kasvada“, „Oma õpetajat tunnen...“, „Looduse imelised uperpallid“, „Tõesti, kõige rohkem vist me armastame reisimist“, „Kodu on nii imeline, tavaline paik“ ning sellel aastal „Väike Eesti suures Euroopas“. Luulevõistluse pealkiri valitakse septembris ning kogu protsess viiakse ellu ühise meeskonnatööna, mida koordineerib Lea. Luulevõistlus kulmineerub piduliku tunnustusüritusega, kuhu on palutud kõik osalenud koolid, parimad värsimeistrid ja juhendajad-õpetajad. Õpetaja Lea on luulevõistluse korraldamise kaudu suutnud luua luulesilla üle kahe maakonna. Tagasiside maakondade koolidest on näidanud, et sellist üritust on õpilastele vaja ja et see on oluliseks märgiks õpetamiseks lapsi kaunitult oma emakeeles luuletama.

Oma töö kohta ütleb õpetaja Lea nii: „Aineõpetajana olen püüdnud olla paindlik ega ole õpilasi hinnanud jäiga mõõdupuuga, vaid üsna tihti esitanud endale küsimuse: kas emakeele hinne saab olla läbinisti puudulik, kui õpilase emakeeleks on eesti keel? Loomulikult on minul kui õpetajal lähtuvalt riiklikust õppekavast põhimõttelised nõudmised, mille täitmata jätmine toob kaasa viletsama hinde, kuid olen alati püüdnud hinnata lähtuvalt protsessist, nähes iga last eraldi tema isiklikus arengus.“

On imeline, kuidas õpetaja oma vaikelisel moel ja innustava eeskujuga on aastast aastasse pannud lapsi oma emakeelt

Lea Salumets.

armastama ning selle võlu mõistma. Ja seda nii, et ka see kõige loodrim ühel hetkel mõistab, et on häbi eesti keelt viletsalt rääkida ja kehvalt kirjutada.

Aumärgid antakse üle
21. veebruari aktusel

Hobuseaastale vastu hobustega

Seda lugu võiks alustada tuntud lastelaulu ridadega, kus sajajalgtsel oli kavas ükskord külla minna. Ometi ei tule juttu sajajalgsetest, vaid neljajalgsetest – täpsemalt öeldes hobustest ja mitte lihtsalt hobustest, vaid omapärasest mänguhobuste kollektsioonist ja selle omanikust - Sõmeru Põhikooli 1. klassi õpilasest **Iris Hõövelsonist**. Võrdlus sajajalgsetega tekkis aga sellepärast, et minu kohale jõudes oli Irisel juba väike kollektsioon vaatamiseks välja pandud, aga siis tuli neid muudkui aga juurde – siit toast paras pihutäis ja sealt toast teine – miniatuursetest kujukestest pehme kaisuhobuseni. Tagatipuks veel paar ehtsat omavalmistatud kepphobust.

Selgus, et suksusid on tüdrukul umbes 200 ringis. Hilisemal lugemisel saadi küll täpsemaks arvuks 115, aga üks mõned võisid ju kuskil karjamaa (*loe: mängutoa*) avarustel vaikselt rohtu näksida.

Miks sa hakkasid hobuseid koguma?

Kui ma väiksem olin, siis kogusin autosid, aga hobused meeldivad mulle rohkem, sellepärast et nad on suured, tugevad ja sõbralikud. Hobuseid hakkasin koguma umbes kaks aastat tagasi.

Tunned sa oma hobuseid nagu- ja nimepidi?

Üldiselt jah, aga kõiki nimesid ei jõua meeles pidada. Kunagi oli mul iga hobuse jaoks küll nimesilt, aga praegu ma

neid ei kasuta. Minu esimese hobuse nimi on Kiridee. Selle ma panin kirde saia järgi ja see hobune on siiaaani üks minu lemmikutest.

Jõuame jutustada sellestki, et vanasti olid hobuste nimed näiteks Miira ja Lauk ja et hobuse nimi näitas tihti ka tema iseloomu või mõnda olulist oskust, nagu näiteks Vääk või Nool, ning et beduiinid panevad hobusele nime vaid teda iseloomustavate tunnuste järgi: värv, märgised, temperament, vaprus, iseloom. Mitte kunagi ei pane nad hobusele inimese nime - see olevat ebaviisakas ning tähendavat halba õnne.

Mida sa oma hobustega teed?

Mängin. Nendega saab traavivõistlusi korraldada ja

lihtsalt mängid. Ja siis saab veel ette kujutada kuidas ma nende ratsutan ja kuidas nad karjamaal kappavad. Mõned nendest elavad tallis, aga mõned on metsikud ja elavad vabalt looduses.

Kuidas on sul suhted päris hobustega?

Head. Olen ema ja isaga koos ratsutamas käinud ja hobuse seljas istunud. Päris ükski ma sõitnud veel ei ole. Alati on keegi hobusest kinni hoidnud, aga hobuse seljas istuda on uhke tunne, sellepärast et hobune on ise ka selline uhke loom. Kohala mõisa hobustele olen leiba viinud. Seda peab ka oskama, muidu hobune võib kogemata hammustada.

Unistad sa päris oma hobusest?

Natukene ikka, aga ega ma seda vist saa. Vähemalt mitte niipea. Hobuse jaoks on vaja talli ja suvel tuleb heina teha. Samas oleks päris vahva õues hobust pidada, umbes nagu Pipi, kes verandal hobust hoidis ja talle pannkooke söötis. Aga kui ma oma hobuse saan, panen talle vist kah Väike Onu nimeks nagu Pipi.

Ema Maila jutust selgub veel meenutamist vääriv emotsioon eelmise aasta lambafestivalilt, kus hommikul aknast välja vaadates oli peaaegu akna all pärishobune! Loomulikult rändas poniomaniku kukrusse lõviosa tüdruku taskurahast.

Külaskäigust selgub seegi, et tegelikult ei oma Iris mitte ainult hobusekogu, vaid erinevaid hobusepilte võib näha tema kooliraamatute ja vihikute kattepaberitel, värvipliiatsitel, voodikattel ja riietusesemetel. Väga osav on tüdruk ka hobuse joonistamisel, arvates ise, et selles ei ole midagi rasket.

Kuuldes, et hiina kultuuris sümboliseerib hobune muuhulgas ka visadust ja kiirust, arvas hobusteomanik, et kiirus talle sobib. Seega jääb üle soovida tüdrukule vaid visadust. Uuelt loomaaastalt ootab Iris loomulikult toredaid tegemisi ja miks mitte ka uusi hobuseid.

Irise mõtteid vahendas ja kohendas

SIRJE REBANE

Sõmeru lasteaia tegemistest

Õpetaja Kristel Floren valmistas oma võistlustöö koostöös Krattide rühma lastega.

Aastalõpp töi Sõmeru lasteaiale Pääsusilm hea uudise: Krattide rühma õpetajale Kristel Florenile anti Ida prefektuuri ja raudteeohutusega tegeleva rahvusvahelise MTÜ Operation Lifesaver Estonia ning Lääne-Virumaa traumanõukogu hinnaline autasu nende poolt välja kuulutatud konkursil osalemise ja parima võistlustöö esitamise eest.

Kõne all on raudteeohutusalane konkurss „SINA SAAD“, mille eesmärgiks oli raudteeohutusteamadel arutlemine, lasteaias teadlikkuse tõstmine raudteel varitsevatest ohtudest ning uute vaatenurkade leidmine teavitustöö tegemiseks lasteaias. Seega oodati häid ideid lasteaedadele raudteeohutusteamaliste õppevahendite ja mängude loomiseks.

Tunnustatud võistlustöö leiab rakendamist Operation Lifesaver Estonia poolt 2014. aastal korraldatavas raudteeohutuse kampanias ja Ida prefektuuri raudteeohutusalases ennetustöös lasteaedades.

Lasteaiaõpetajad rääkisid Laulasmaal pärimuskultuurist

24. jaanuaril käisid Sõmeru lasteaia Pääsusilm õpetajad Laulasmaa kooli lasteaia korraldatud pärimuskultuuri konverentsil, kus vahetati mõtteid lastele rahvapärise tutvustamise üle ning jagati omavahel töökogemusi.

Uhtna lasteaia õpetaja Heli Vassar esitles mitmesuguseid võtteid ja õpetas praktiliselt, kuidas eri vanuses laste õpetamisel-kasvatamisel vanu mängu, laule ja mõistatusi kasutada. Vanad lastemängud pakuvad palju võimalusi laste igakülseks arendamiseks. Neid mängides on vaja mõtlemisoskust, kõneoskust, arvutamisioskust, kujutlusvõimet jms.

Konverentsil tõdeti, et pärimuskultuur ei ole vaid see, mis kunagi oli, vaid pärimuskultuur on ka see, mis on praegu, kogu meie ümbritsev elu – toit, riietus, muusika, arhitektuur, kombed jne. Kultuur on kõikjal, kus on inimene, ja me kõik kanname seda edasi.

Oma rahva pärimus olevat tervistav igale inimesele, nii tema ihule kui kahingele.

Tänapäeval, mil me haaramme kiiresti kinni kõigest uuest, peaksime alal hoidma neid väärtusi, mida on hinnatud ka endistel aegadel.

Pärimuskultuuri konverentsi korraldas Laulasmaa kooli lasteaed esimest korda, kuid kevadised tantsupeod on toimunud juba mitmel aastal. Neist on Sõmeru lasteaia Sipsiku rühm ka osa võtnud. Seekord aga sai meie muusikaõpetaja Renna Sarap anda Laulasmaa lasteaiale kutse tulla maikuus Sõmerule, mil toimub siin suur folklooripidu.

Laulasmaale sõidul oli autoroolis meie lasteaia juhiabi Karin Vähi, mille eest talle suur tänu.

MONIKA GUSTAVSON

Sõmeru lasteaed Pääsusilm

Mida tähendab lühend TORE? Mida on kujutatud TORE logo? Mis või kes on TORE maskott? Kui vanaks sai TORE?

Need on valik küsimustest, millele saadi vastus Tugiõpilaste Oma Ring Eestis tegevuspäeval Uhtna koolis. Koolipsühholoog Lea Metsise ja endise õpilase Andra Toomi ettevõtmisel korraldi üle organisatsiooni põhitoed, vaadati videolõike ja fotosid nii oma kooli kui ka teiste toredate tegemistest. Soovijate jaoks oli Andral kaasas lõbus mängudepagas, kus said lustida nii suured kui ka väikesed. Päevale lisas meeolukust suur ja punane Torevants, kes oli tegelikult ka nii õelda pävakangelane ja TORE n-õ ametlik esindaja. Seega kõlas talle ka meie ühine sünnipäevalaul. Päeva lõpetasime juba traditsiooniks kujunevad koolikalliga. Eeltööna valmis ühine TORE logot kujutav seinapilt, mille valmimisele panid lapsed sõna otseses mõttes näpud külge.

NB! Õiged vastused sissejuhatuses esitatud küsimustele on: 1) Tugiõpilaste Oma Ring Eestis, 2) punane elevant koos veidi kaarduva kirjaiga TORE, kus O-täht kujutab päikest, 3) Torevant, Torevants või Torevandu, 4) 18-aastaseks.

Tore, kui koolis on TORE!

SIRJE REBANE

Politseimuseum peibutab mängulisusega

Möödunud aastal Rakveres avatud politseimuseum tõmbab kooliõpilasi ammutama teadmisei interaktiivse õppetöö ja mängulusti kaudu. Põnevat avastamist leiab täiskasvanugi!

SA Virumaa Muuseumid koosseisu kuuluv politseimuseum avas oma ukseid külastajatele möödunud aasta mais ja on selle ajaga võrreldes ligi 14 000 külastajat. „Enamjaolt on käinud kooliõpilased, kuid ootame ka täiskasvanuid, kellel on võimalus muuseumis pidada seminare ja turgutada mõtteid politseiteemaliste mängudega,“ rääkis muuseumi direktor Andrus Eesmaa.

Muuseum toob legendid rahvani

Kahel korrasel on kokku 10 näitusetuba ja lastemuuseum, kus põnnid saavad lustida pehmete mänguautodega, õppida liiklusmärke ja avastada muudki huvitavat.

Näitusetubades saab tutvuda Eesti politsei ajaloo, testida

pärisautos oma pidurdusreaktsiooni, sõita kaldteel, proovida joodikuprillidega kõndida, korraldada pärismarul, katsetada fotorobotit, proovida selga politseiriideid, võtta sõrmejälgi ja palju-palju muudki. „Meie muuseumi suur pluss ongi see, et külastaja saab üheaegselt osaleda realses politseitöös ning samal ajal avardada silmaringi kõitvate faktidega,“ sõnas Eesmaa.

Muuseumis saab istuda ka vangikongis, tutvuda erinevate narkootiliste ainete ja vangidelt konfiskeeritud külmrelvadega.

„Gruppidele korraldame põnevaid mängu ja programme,“ lausus muuseumi direktor. „Näiteks saab mõõta tänaval autode kiirust, lahendada mõrvamüsteeriumit, võistelda meeskondlikult politseitöös.“

Tõsisemat tooni lustlikule muuseumile lisab jaanuaris alguse saanud sari „Politseiakadeemia“. Sarja raames kutsutakse muuseumisse legendaarseid politseitegelasi, kes jagavad kohtumisohtut

külastajatele erakordseid meenu-tusi oma tööst ja elust.

Jaanuaris rabis külastajaid üllatavate seikadega endine abikomissar Koit Pikaro, mis Eesmaa sõnusti panid Pikarot ennastki küsima, kas niivõrd ausalt tohib rääkida. „Millest ta täpsemalt rääkis, see on meil videolinti võetud ja saab olema muuseumikülastajatele avastamiseks.“

20. veebruaril peab „Politseiakadeemias“ loengu K-Komando

looja Lembit Kolk. Märtsis on plaan kohtuda 90ndate uurimisameti juhi ning hilisema peadirektori Ain Seppikuga.

Muuseum ei puhka ka suvel, vaid korraldab mitmeid üritusi koostöös politsei ja päästeametiga. Täpsemat infot jälgi muuseumi kodulehelt: www.politseimuseum.ee.

Eesti Politseimuseum asub Rakveres, Tallinna tn 3.

SS

Raamatukohver tuleb külla

Iga kuu esimesel esmaspäeval kell 11.00 külastab Ubja päevakeskust raamatukohver. Sellest aastast on teiega Sõmeru raamatukogu direktori kt. Reelika Alert. Kelle vahendusel saavad Ubja elanikud tellida endale Sõmeru raamatukogust sobilikku kirjan-dust või leida kohvrivisust endale meelepärane lugemine.

Kui sul on konkreetne soov, mida tahaksid lugeda, edasta see Reelika Alartile tel 322 0850, et järgmisel kohtumisel saaksid oma soovitu kätte. Esmakülastajatel palun kaasa võtta ID-kaart. Kohtume 3. märtsil Ubjas.

ANNIKA AASA
kultuurispetsialist

Sõmeru keskusehoones saab näha näitust MÕÕDISTUSPRAKS

Näitus on killuke Eesti maa-arhitektuuri ühe erilisima nähtuse – rehemaia – loost tänasel päeval. Näituse eesmärk on tuua vaataja ette paremik Eesti Kunstiakadeemia ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia suviste praktikate käigus valminud etnograafilistest ülesmõõtmisjoonistest. Tööd on valminud aastatel 2007–2012 Harju-, Hiiu-, Saare-, Ida-Viru-, Pärnu- ja Raplamaal ning Kihnu saarel.

Jooniseid täiendavad välitöödel tehtud fotod ja väljavõtted tudengite välitööpäevikutest.

Näitus räägib hoonete mõõdistamisest ning käsitsi üles joonistamisest ning annab aimu piirkondade ehituspärandist. Välitööpäevikutest nopitud tsitaadid annavad ülevaate praktika igapäevast: tööprotsessist, eluolust, majaomanikest, kellega kohtutakse.

SS

TÖRE

Edukas ühistöö toob kasu tervele maakonnale

Maakonna arengu määrab paljuski ka see, kuidas toimib omavalitsuste koostöö konkreet-ses maakonnas. Lääne-Virumaa on üks nendest, kelle koostöö just läbi Lääne-Viru Omavalit-suste Liidu (VIROL) on kindlas-ti andnud olulise panuse meie maakonna arengule ning kelle tegemisi tuuakse eeskujuks ka teistele. Ühistööna saab käsitle-da ka ühisasutusi, nt Lääne-Viru Arenduskeskus (LVAK) tegutseb selle nimel, et nõu ja jõuga toe-tada erinevaid sihtrühmi nagu, alustavad ning tegutsevad et-tevõtted, kodanikeühendused, investorid, ettevõtlikud noored jne. Tulemuseks oli 2013. aastal üle 300 nõustamise ning läbi erinevate MTÜ-de ja ettevõtluse projektide ja koolitustega toodi maakonda lisaraha üle 100 tuhan-de euro. Keskuse ukсед on kõiki-dele soovijatele avatud, et aidata kaasa heade ideede realiseerumi-sele. Lääne-Viru õppenõustamis-keskus pakub aga logopeedilist, eripedagoogilist, sotsiaalpedagoog-ilist ning psühholoogilist nõusta-misteenust hariduslike ja arengu-liste erivajadustega lastele, nende vanematele, haridusasutuste töö-tajatele ning kohalike omavalit-sustele. Nõustamisi oli 2013. aastal üle 500, mis näitab selle asutuse ja nende poolt pakutavate teenuste suurt vajadust. Kuigi alates 2014. aasta septembrist koondatakse riigi poolt loodavatesse uutesse maakondlikesse keskustesse peale õppenõustamise ka karjäärinõus-tamine ning maakondlikud nõus-tamiskomisjonid, siis on see kind-lasti hea lahendus, kuid kuidas see realiseerub ning kas teenuseid saadakse sealt edaspidi tasuta või tasulisena, seda kahjuks ei tea. Aeg annab arutust ja loodame, et sellega ei kannata meie tulevik – nõustamist vajavad lapsed, seda enam, et lisarahastust tugispet-sialistide palkamiseks kohalikud omavalitsused riigilt ilmselt ei saa. Turismi valdkonna oleme aga katnud SA Põhja-Eesti Turismi tegevuse toetamisega, mis aitab maakonda läbi turisminprojektide reklaamida nii Eestis kui ka väljas-pool. Need asutused on ühed olu-lisemad, mille ühine asutamine, toetamine ja tegevustes osalemine liidu poolt on olnud meie priori-

teediks juba pikka aega, just selle-pärast, et kasusaajate sihtrühm on äärmiselt lai. VIROL on alates lõp-pevast aastast maakondlik partner ka haridus- ja teadusministeeri-umile, mille tulemusena toetasime maakonna õpilasürituste läbiviimist, õpetajate aineühenduste ja koolijuhtide ühistegevusi ning aineolümpiaade. 2014. aastal on teada ka see, et rahalisi vahendeid eraldatakse juurde ka lasteaiaõpe-tajate täiendkoolitusteks. See, et saame seda valdkonda toetada on meile äärmiselt oluline, sest meie maakonna hariduse tase on olnud väga kõrge, pidades silmas just õpitulemusi ning üleriiklikel aine-olümpiaadel osalemist. Meil on ka tugevad maakoolid, kes annavad tulemuste poolest silmad ette ka Tallinna ja Tartu eliitkoolidele. Kas aga riik ka nende püsijää-mist soosib, seda näitab tulevik, sest uus rahastamismudel on teki-tanud palju küsimusi ja segadust. Sellel aastal sai omavalitsuste vahel kokkulepitud, et hakatakse toetama läbi Lääne-Viru Spordi liidu ka maakonna koolispor-ti. Olen seisukohal, et noorte sportlaste ja noorte spordialaste tegevuste toetamine on nende tulevikku arvestades võtmetäht-susega. Kokku finantseerisime 2013. aastal haridusvaldkonda üle 70 tuhande euro ning maakond-likesse ühistegevustesse üle 25 tuhande euro, s.h tegevustotusi anti traditsiooniliselt Virumaa poistekoorile, Virumaa tütarlas-tekoorile, Lääne-Virumaa Suurte Perede Ühendusele, Lääne-Viru pensionäride ühingule jpt. Kuid liidu eesmärgiks ei ole pelgalt raha jagamine, vaid lõppenud aasta sis-se mahtus ka maakonna kultuuri-valdkonna edendamine, milledest võiks välja tuua lisaks erinevate maakondlike kultuuriürituste korraldamisele, ka maakonna kul-tuuri-ja suurürituste kalendri koostamine ja levitamine, kui ka poiss-solistide ja laulukarussel-li piirkonnavoorude läbiviimine maakonnas. Lõppeval aastal tehti ka erinevaid ettepanekuid mi-nisteeriumitele nt. omapoolseid ettepanekud tegime transpordi arengukavasse jne. Samuti kor-raldati erinevaid koolitusi ja se-minare kohalike omavalitsuste ametnikele. Aasta 2014 on laulu-

ja tantsupeoaasta ning toimuvad nii Virumaa laulupäev Rakveres kui ka üldlaulu- ja tantsupidu Tal-linnas. VIROL on võtnud endale kohustuse neid mõlemat kuree-rida. Meie maakonnast on üleriigilisele peole registreerunud 130 kollektiivi üle 2500 osalejaga.

Oleme edukalt korraldanud ka erivajadustega lastele trans-porti Tartusse, mille eesmärgiks on tulla vastu kõne- ja kuulmis-puudega laste vanematele, et aidata neid transporditeenuse osu-tamisel vastavasse erikooli, 2013. aastal saime aidata selle teenuse osutamisega 36 last. Projektidest võib lõppeval aastal välja tuua ka mitmed Keskkonnainvestee-ringute Keskuse (KIK) projektid, mis eelkõige olid suunatud kesk-konnateadlikkuse kasvatamisele õpilastes nt. maakonna 3. klasside õuesõppeprojekt, kus osales üle 600 õpilase, gümnaasiumiõpilas-tele suunatud uurimusliku õppe programm, kus osaleb üle 300 maakonna gümnasisti jne.

2013. aastal otsustasime liidu tasandile ka ühe suurema pro-jekti algatada. Nimelt saab 2015. aasta alguses LVAK-i koordinee-rimisel teoks Lääne-Viru maa-konnaplaneeringut täpsustava jalg- ja jalgrattateede teemapla-neering, mille üheks eesmärgiks on kergliiklusteede ja jalgratta-marsruutide kavandamine ning liikumisvõimaluste ja liiklusohu-teuse parandamine maakonnas, soovime, et tulevikus oleks terve maakond kaetud kergliiklusteede võrgustikuga ja et neid saaksid kasutada nii liikumisharrastajad kui ka need, kes auto või ühis-transpordi asemele, kas siis jalgsi või rattaga ohutult tööle, koju või kooli saaksid minna. Jalg- ja jalg-rattateede rajamiseks annab eel-duse ka see, et keskkonnasäästlik transport on Euroopa Liidu üheks uue rahastamisperioodi prioritee-diks.

Traditsiooniliselt korralda-ti haridusvaldkonnas veel aine-olümpiaadidel käinud õpilaste ja nende juhendajate tänuüritust ehk ainetundjate aupäeva ning iga aas-tast uut kooliaastat sissejuhatavat haridusseminari „Lääne-Viru hariduse päev“, kus peaettekandega „Haridus tulevikus“ esines Kristjan Port ning seal osales üle

250 maakonna haridusvaldkon-naga seotud inimese. Nende üri-tuste raames tunnustas VIROL nii vastseid pedagooge, kes meie maakonda tööle asusid, kui uusi haridusasutuste juhte.

Samuti korraldati koos maa-konnalehe Virumaa Teatajaga juba kümnes konkurss „Lääne-Viru aasta tegu“ ning koos Lääne-Viru maavalitsuse ning Kultuur-kapitaliga anti välja järjekordne maakonna Kultuuripärl'i preemia.

Tublimaid maakonna kodukaunistajaid sai tunnustatud konkursi „Lääne-Virumaa kaunis kodu“ raames Veneveres, mis näi-tas veelkord, et meil on palju neid, kes oma kättega midagi tahavad ära teha ning selle kaudu muuda-vad nad peale oma kodu ka konk-reetse paikkonna kaunimaks, mis omakorda annab lisandväärtuse kogu meie maakonnale.

Heaks näiteks ülepiirilisest koostööst naaber maakonnaga on aga kindlasti Virumaa kirjan-dusauhinna väljaandmine, mida antakse välja koos Ida-Viru Oma-valitsuste Liiduga ning mis sai teoks juba 25 aastat ja lõppenud aastal pälvis tunnustuse Mihkel Mutt teose „Kooparahvas läheb ajalukku“ eest. 25 aastapäeva pu-huks korraldati ka auhinnale logo ja eksliibrise konkurss, mille võitis Rakvere linnakunstnik Teet Suur. Logo hakkab ehtima kõiki 25 aasta jooksul selle preemiaga pärjatud raamatuid meie maakonna raa-matukogudes.

Tänan siinkohal kõiki koos-tööpartnereid ja kohalikke omava-litsusi, tänu kellele oleme suutnud

a r e n d a d a
m a a k o n d a
ja loonud li-sandväärtusi meie maa-konna ini-mestele.

Edukat uut koostööaastat!

SVEN HÕBEMÄGI
Lääne-Viru Omavalitsuste Liit tegevdirektor

Ega tali taeva jää!

Nii see vanasõna väidab ja taas peab tõdema, et vanarahvas räägib õigust. Jõuluaegne rohelus on asendunud pehme ja koheva lumevai-baga ning miinuskraadid näitavad talve tõelist nägu – just sellist, kus aiateibad külmast pauguvad ja hanged üle pea ulatuvad. Õnneks saa-me selles lumeuputuse ilus ja võlus jälle ka head uut aastat soovida. Niisiis...

Head uut aastat!

Hiina horoskoobi järgi on 2014. aasta Hobuseaasta, mis algas 31. jaanuaril 2014 ja lõpeb 18. veebruaril 2015. See saab olema Sinise Puuhobuse või Rohelise Hobuse aasta. Hiina kultuuris sümboliseerib hobune õilsust, kiirust ja visadust. Sinine ja roheline värv sümbolisee-rivad dünaamilisust, tarmukust ja kirge.

• Saabuv aasta on täis meeldejäävaid sündmusi. Hobune ei lase kellelgi igavleda ega pärivoolu ujuda, end lõdvaks lasta ega muretult tunda.

• Lisaks sellele õnnestub paljudel just sellel ajal vabaneda mitme-sugustest eelarvamustest ja stereotüüpidest, mis segasid neil edasi lii-kuda ja takistasid arengut erinevates eluvaldkondades.

• Tähtede poolt on tungiv soovitus vältida 2014. aastal konflikte. Kui te peate lahendama mingi probleemi, siis püüdke olla diplomaati-line ning tehke seda maksimaalse taktitundega.

• Vaatamata mõnikord esilekerkivatele keerulistele olukordade-le, on vastavalt horoskoobile uus, 2014. aasta, meist enamiku jaoks enam-vähem stabiilne ja rahulik ning probleemid ei anna katastroofi mõõtu välja.

SS

Põllumajandusmaadele saab hakata taas toetusõigust taotlema

Alates 2014. aastast saab taas registreerida heas põllu-majanduslikus korras põllumajandusmaid, et nende eest oleks võimalik taotleda pindalatoetusi. Juba registreeritud maade puhul ei muutu midagi.

Senise korra järgi sai pindalatoetusi taotleda vaid nende põl-lumajandusmaade eest, mis olid 30. juuni 2003 seisuga kantud Põllumajanduse ja Registre Ameti (PRIA) põllumassiivide reg-istrisse. Eelmise aasta detsembris Euroopa Parlamendi ja Nõu-kogu poolt vastuvõetud määrusega tehti muudatused 2014. aastal rakendatavate põllumajandustoetuste kohta, sealhulgas lõpetati võrdlusaasta arvestamine ja edaspidi saab kanda heas põlluma-janduslikus korras olevat põllumajandusmaad registrisse jooks-valt. Küll peab maa olema pindalatoetuste taotlemiseks kantud registrisse õigeaegselt, enne taotluse esitamist.

„Nüüdsest on võimalik võtta arvele ja seejärel taotleda pind-alatoetusi kõigi heas põllumajanduslikus korras olevate maade eest,“ ütles põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder. „See teeb maaomanike kohtlemise märksa võrdsemaks ja soosib ka vahe-pealsetel aastatel võssakasvanud maade ülesharimist.“

2014. aastal pindalatoetuste taotlemiseks oleks soovitav uued maad registreerida 1. aprilliks, et taotlusperioodil PRIA töökoor-must vähendada. Juba registreeritud põllumajandusmaade toe-tusõiguslikkuse nõuetes ei muutu midagi.

Lisainfo PRIA veebilehelt.

SS

Eesti Naabrivalve häirenupu teenus

Eesti Naabrivalve on väl-ja töötanud teenuse üksi elavate või suure osa päevast üksi kodus veetvate inimeste jaoks, kes võivad õnnetuse korral jääda hätta abi kutsu-misega.

Ehkki paljud üksi elavad eakad või puuetega inimesed saavad iga-päevase eluga hästi hakkama, on kaelas või randmel kantav häire-nupp õnnetuse korral asendamatu abivahend. Õnnetusest teadaand-miseks piisab ühest nupulevajutu-sest ning appi on valmis ruttama koolitatud vabatahtlik-tuttav ja usaldusväärne inimene lähikon-nast.

Inimese koju paigaldatak-se GSM sidel töötav süsteem, mis koosneb suitsuandurist, kaasaskantavast häirenupust ja okaalsest GSM keskuselt. Lisaks paigaldatakse koju tulekutsuti. Terviserikke või õnnetuse/tule-

kahju korral piisab ühest nupule-vajutusest ja abivajajale rutatakse appi. Eriti sobib see maapiirkon-dades üksi elavatele inimestele. Tänu suitsuandurile jõuab tule-tõrjehäire vabatahtlikuni ka siis, kui eakas abivajaja ise ei ole suute-line nupule vajutama.

Häirenupu teenus täiendab kohalikus vallas või linnas pakuta-vat sotsiaalteenuste valikut.

Eesti Naabrivalve on sõlmi-nud juba mitmete valdadelega selle alase koostöö lepingu.

Häirenupu teenuse väljatöõta-misel oli suuresti abiks sihtasutus „Eesti Kodanikuühiskonna Sihtka-pital“. Teenuse kohta saab rohkem lugeda teenuse kodulehelt: häire-nupp.naabrivalve.ee

Märka ja hooli!

Kodust ära olles tuleb paluda naabrit majapidamisel silm peal hoida. Vajaduse korral tuleb palu-da tühjendada oma postkast. Pun-

gil täis postkast annab kurikaelte-le vajaliku info ja soodustab sisse-murdmist. Kui sina aidad naabrit, aitab tema sind.

Aktuaalne on see saabuval sügis-talvisel ajal suvitusrajooni-des, kui püsielanikke jääb väheks. Siis hoiavad nad silma peal ka naabrite tühjad el suvemajadel. Sel sügisel ongi rohkem uusi sekto-reid tekkinud suvitusrajoonidesse.

Lisaks signalisatsioonile annavad väga hea tulemuse aegre-žiimil töötavad lülitid, mis pane-vad ära olles tööle raadio, valgus-tid ja muud seadmed. Samuti on kogemustest teada, et pimedal ajal tulevad kasuks liikumisanduritega valgustid. Elektrit kulub küll roh-kem, aga see tasub end ära.

Sagedased on juhtumid, kui korteri või maja ukse taha tulevad võõrad ja püüavad mingil ette-käändel sisse tulla. Igal sisselask-mist taotleva inimesel peab olema kaasas töötõend pildi ja asutuse

nimega. Ohu korral tuleb kutsuda politsei.

Naabrivalve on Sinu ja Sinu naabrite ühine tegevus kodukoha turvalisemaks muutmisel. Ühises-se tegevusse on kaasatud naabrid, politsei, kohalik omavalitsus ja naabrivalve ühing.

Mõtle juba täna, kuidas teil endal on võimalus üheskoos naab-ritega kodu ja koduümbrus turva-lisemaks muuta. Sõbralik naeratus ja TERE naabrile olgu esimene samm, et muuta tõeliseks koduks piirkond, kus elate.

JÜRI SIIM
MTÜ Eesti Naabrivalve maakondlik arendusjuht

Häirenupust ja naabrivalvest tule kuulama 10. veebruaril kell 14.00 Sõmeru päevakeskusesse

Häirenuputeenus põhimõte on lihtne ja elusid päästev:

- kui juhtub õnnetus või veab tervis alt – midagi sellist, mille puhul ise telefonini ei jõua – tuleb vajutada häirenuppu, mis on kogu aeg randmel või kaelas;
- kodus oleva spetsiaalse käed-vabad telefoniseadme abil saab ühendust kõnekeskuse operaatoriga, kellele juhtunust rääkida;
- operaator annab info edasi inimese enda valitud lähedasele, kes saab peagi appi tulla.

Vajadusel kutsutakse välja kasvõi kiirabi, päästeamet või politsei.

Tõhus abimees häirenuputeenus aitab vältida asjatut piinle-mist või isegi kõige hullemat. Enam ei pea asjatult ootama kuni keegi hättasattunut juhuslikult vaatama tuleb – juhtunud õnnetu-sest saab koheselt teada anda ja abi kiiresti kohale kutsuda, mille tulemusena on tagajärjed ja inimesed õnnelikumad.

Häirenuputeenus – abi alati ühe nupuvajutuse kaugusel!

Ohutus on meie endi kätes

2014. aastal külastavad päästjad, komandopealikud ja ennetustöö büroo töötajad Virumaal üle 1000 kodu. Külastuste eesmärk on muuta Virumaa elamud tuleohutumaks, et inimesed jääksid terveks ja nende vara alles.

Elanikega vesteldakse teemal, kuidas kaitsta majapidamist võimaliku tulekahju korral, kui kiiresti jõuab nende koju päästeauto ja kui kiiresti võib levida tuli.

Kodukülastuste käigus kedagi ei trahvita, vaid fikseeritakse tuleohutuse olukord ja arutatakse, milliseid lahendusi saab kasutada kodu võimalikult tuleohutumaks muutmisel.

Kodukülastuse saab tellida pääste infotelefonil 1524, või pöörduge kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja poole.

Ennetustöö büroo spetsialist võtab registreeritud inimesega ise telefoni teel ühendust ja lepib kokku külastusaja.

Ohutu kütmine

Igal aastal saab ligi 300 tulekahju alguse suitsulööris süttinud tahmast, katkisest küttekoldest või siis kütteseadme vales kasutamisest. Kõik taolised põlengud on võimalik ära hoida korstnate ja kütteke-

hade regulaarse puhastamise ja hooldamisega.

Tavalisemad küttekoldest alguse saanud tule põhjused:

- Katkised kütteseadmed (praod pliidis, kõver ahjuluuk, igane-nud materjalist korsten jms).
- Ahju ülekütmine.
- Lahtine ahjuuks.
- Valesti või omavoliliselt ehitatud küttekoldest.
- Pühkimata korsten.
- Küttekolde ette jäetud kerges-tisüttiv sodi/materjal.
- Röivaste kiirkuivatamine kõr-gel temperatuuril või lahtise tule juures.
- Palju sädemeid tekitava ma-terjali kütmiseks kasutamine ahjus ja kaminas.
- Plahvatusohtlike esemete ja olmeprahi põletamine.

Ohutu kütmise ABC

- Hoolda küttekollet.
- Ära küta rikkis küttekollet.
- Kasuta küttesüsteemi pa-randamiseks elukutselist pott-seppa.
- Enne tule süütamist pühi tolm ja sodi küttekolde pealt ning eest.
- Tõsta ahju ja pliidi lähedusest ära sinna suvel kogunenud as-jad.
- Puhasta kolle vanast tuhast.

Sellisel küttekolde ette jäetud põlev materjal on paljudel juhtudel tulekahjude põhjustajaks.

- Küta ahju kvaliteetse ja kuiva puiduga, märg puit rikub kütte-kollet.
- Ära viska koldesse värvitud, immutatud, kemikaalidega töö-deldud puitu.
- Ära põleta ahjus kilekotte ja pakendeid.
- Hoia küttepuud, diivan, vaip jms kergesti süttivad asjad ah-just/pliidist kaugel.

- Ära mine magama või lahku kodust enne, kui kütmine on lõppenud.
- Siiber peab olema täielikult avatud.

- Külmade ilmade korral küta üks ahjutäis kaks kuni kolm korda päevas. Pea meeles, et ahi hakkab korralikult sooja andma aja möödudes, mitte koheselt.

Millal tuleb avada tõm-beuks ja sulgeda siiber umb-koldega ahju puhul?

Umbkoldega ahjul (levinud ahjud maamajades) puudub kolde all tuharuum, mille kau-du kolle õhku saab. Selle tõttu tuleb õhk koldesse läbi sisemise koldeukse (tõmbeukse). Enne kütmist tuleb kolle vanast tu-hast puhastada. Kui puud on süttinud, pannakse tõmbeuks

kinni, välisuks jääb lahti. Kui kütus 10–20 minuti pärast in-tensiivselt põleb, võib välisuk-se koomale lükata. Välisukse võib aga lõplikult sulgeda al-les siis, kui leeki pole näha ja ahju on jäänud vaid hõõguvad sõed. Siibri võib sulgeda paar-kümmend minutit pärast ahju välisukse sulgemist. Soovitav on jätta väike pilu, mitte siiber täielikult sulgeda.

Restkolde puhul (levinud puuküttega pliidid) suletakse koldeuks täielikult, kui puud on üleni leekides. Kolle saab õhku läbi tuharuumi ja resti. Siiber peab olema kütmise ajal täieli-kult avatud.

Korstnapühkijad Lääne-Virumaal:

Leino Aasmets - leinokorsten@hotmail.ee, tel 552 8512
Agu Leemets - agu@korsten.ee, tel 52 1165
Aivar Needo - aiku688@hotmail.ee, tel 510 1250
Juhan Räni - juhanrani@gmail.com, tel 522 1082
Aivar Sekk - asekk@hotmail.ee, tel 502 9938
Vambola Veddel - vambo65@hotmail.ee, tel 5662 7542
Andres Viltrop - vihmavarju@gmail.com, tel 5390 0530

Jääle minnes oska lugeda jääd *(eskimote kõnekäänd)*

Külmal talvel on veekogud jäätunud kuni varakevadeni. Sel perioodil liiguvad inimesed tihti jääl - uisutatakse, püütakse kala ja tugeva jääkattega veekogu ületatakse isegi autoga.

Hinda veekogu katva jääkihi tugevust

Jää tugevust saab hinnata nii teoreetiliselt kui ka prakti-liselt.

Teoreetiliselt me teame, et kui õhutemperatuur on olnud vähemalt kaks nädalat alla -20 kraadi, siis see jää peaks olema küllalt tugev. Kuid tugev mil-leks? Kas jääkaanel uisutami-seks, jääd kaudu jõe ületami-seks jalgsi või hoopis ATVga?

Praktiline jää hindamine tähendab sisuliselt selle mõõt-mist näiteks jääpuuriga. Meeles tuleb pidada, et inimest kannab vähemalt 10 cm paksune lõhe-de, pragude ja lahvandusteta jääkiht. Samas võib jääkatte paksus ühe veekogu piires olla erinev. Statistika järgi toimuvad enamus õnnetusi jäätunud vee-kogul külma perioodi alguses ja selle lõpus ehk ajal, mil jää on nõrk.

Jääl viibides pane hoolega tähele ohu märke

Ohtlikud kohad jäätunud veekogudel, kus tasub olla eriti ettevaatlik või neid üldse vältida, on kõrkjate kasvukohad, koolmekohad, allikakohad (lumekatteta jääl näha tumedate laikudena) ja vette langenud puuvõrade ümbrus. Teadma peab, et jää on alati nõrgem vooluveekogudes, suudme-

kohtades, paadisildade posti-de ümbruses ja kohtades, kus veekogud kitsenevad. Näiteks jääs olevad tumedad kohad näitavad tavaliselt ohema jääga kohti - jää ise on hele, kuid läbi kumav vesi tume. Kuuldes ker-get raginat, lahku jäält - see on signaal, et kusagil on jõesse tek-kinud praod. Lahku jäält tulnud rada pidi - nii võid kindel olla, et jää kannab sind.

Mõningad soovitused talvi-sel veekogul liikumiseks

Enne jääle minekut teavita oma lähedasi, võimalusel kutsu kaasa sõber. Jäätunud veeko-gule minnes võta endaga kaasa jäänaasklid, mille abil saad külma vette vajudes jääaugust väl-ja ronida. Kindlasti tuleb need riputada kaela, kõige pealmise riietuse peale, kust vajadusel lihtsalt kätte saaks. Lisaks võta kaasa ühest otsast terava metal-lotsikuga puust jääkepp. Sellega saab kontrollida jää tugevust või siis läbi jää vajudes toetus-pinna suurendamiseks jääaugu servadele toetada. Turvalisuse suurendamiseks kanna pääste-vesti, mida saab valmistada ka ise. Selleks pane seljakotti vee-kindlasse kilekotti pakitud va-hetusriided (fliis. sokid, kindad, müts). Seljakotis olev veekind-lalt suletud kilekott hoiab sind läbi jää vajumise korral veepin-nal, ühtlasi on pärast jäist sup-lust kuivad vahetusriided väga vajalikud. Veetemperatuur Ees-ti oludes jää all on umbes 4°C ja seal puudub ka tuul. Saades tagasi jääle, peab arvestama ka tuule ja temperatuuri koosmõ-ju. Näiteks õhutemperatuuril -10°C ja tuulekiirusel 10 m/s peab arvestama 31°C külmaga.

„Kui kannab harakat, kannab ka kalameest,” arvavad kirglikud kalamehed. Aga võta näpust, ega ikka ei kanna küll.

Tegutsemine läbi jää vajumisel

Kui vaatamata kõigile et-tevaatusabinõudele oled siiski läbi jää vajunud, anna oma hät-tasattumisest hääle või vilega märku. Jääaugust väljaroni-miseks pööra end alati näoga tulnud suunda (tulles jää ju kandis). Toeta käed (peopesad, sõrmed harali) koos randme-tega õlgade laiuselt jääle nii, et ka küünarnukid toetuksid jääle. Tõsta jalad võimalikult veepin-nale. Kui sul on jäänaasklid, siis suru nende teravikud jäässe. Jääle saades rooma või rulli end tulnud teed tagasi. Ära tõuse püsti enne, kui oled veendu-nud, et jää sind kannab. Saanud turvaliselt ohutusse kohta, tee kõik selleks, et ruttu sooja saa-da.

Tegutsemine läbi jää vaju-nud inimest päästes

Kui märkad läbi jää vajunud inimest kutsu abi! Hüüa appi ja helista hädaabinumbri 112. Hättasattunu abistamiseks on vähe aega- jääaluses külm-ses vees kaotab täiskasvanud inime-ne teadvuse kuni kümne minuti jooksul, lapsed varem. Ennast ohtu seadmata lähene läbi jää vajunud inimesele möö-da tema jälgi, kusjuures viima-sed kümme meetrit rooma või kasuta oma toetuspinna suu-rendamiseks kelku või suuski. Jäta enda ja jääaugu vahele um-bes inimesepikkune vahemaa, kuhu saad tõmmata abivajaja. Ulata veesolijale niinimetatud käepikendus, olgu selleks siis suusakepp, kelk, puuoks või jo-pevarrukas. NB! Vette kukku-

nule ei tohi ulatada kätt! Kuni kindlale pinnasele jõudmiseni jäta enda ja kannatanu vahele inimesepikkune turvatsoon, et jää teie kahe raskuse all ei mur-duks.

Tootsi lugu

See juhtus ühes ilusas Ees-timaa linnakeses. Toots (nimi muudetud) oli siis kaheksa-aas-tane, talle meeldis nagu teistele lastelegi jää peal liugu lasta ja jalutada. Uues elamurajoonis oli tee kõrvale kaevatud sü-gav, vett täis kraav, mis külma saabudes jäätus. Ühel päeval, veidi kevade poole, oli jääkiht õhem ja Toots vajus läbi jää. Nüüd juba täiskasvanud mees meenutab, et esimene tunne oli šokk, kraav oli väga sügav ja ta vajus üle pea vette. Edasi tegut-ses külma vette sattunu pigem instinktiivselt, leides jäaser-

va sirutas ta käe välja, hüppas kõhuga jääle ja roomas kraavi ääre poole. Välja saades jooksis ta kiiresti-kiiresti koju. „Külma ei mäleta, ilmselt andis mulle sooja hirmutunne, et saan kod-us emalt karistada“, meenutab Toots täna ja ei soovita kasu-tada jääpinda talvisel veekogul liikumiseks, kui on võimalik kasutada teed või kõnniteed.

Õnnetusi on kergem ära hoida, kui nende tagajärgi likvideerida

Soovitan veekogudel liiku-misel mõelda alati „üks samm ette“ - enne veel, kui lähed jää-tunud järvele, jõele või tiigile, mängi mõttes läbi stsenaarium, mis saab siis, kui läbi jää vajud ja külma vette kukud.

Lapsevanemad ja vana-vanemad! Osake märgata ohtu-sid oma kodu ümbruses, isegi vett täis jääkattega kraav võib teie lapsele ohtlik olla! Rääki-ge oma lähedastele ohtudest jäätunud veekogudel! Uisu-tamiseks soovitame kasutada jäähalli või selleks spetsiaalselt ettevalmistatud kohta.

Täpsemalt, kuidas ennast kaitsta ja teisi aidata, loe veebi-lehtedelt www.kustuti.ee/paas-terongas/ ja www.veeohutus.ee

Ohutut viibimist veekogudel!

LIINA JÄRVI
Ida päästeteskuse ennetustöö büroo peaspetsialist

Sõmeru vallavolikogu avalik pöördumine Rägavere vallavolikogu ja Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu poole

„On Virumaa virulaste hoida, On Virumaa virulaste kaitsta. On Viru laste Virumaa see Sulle, kodu, laulame“

Need õpetaja Tiina Kippeli loodud laulusõnad meel ja huulil astusime me ühiselt vastu võõra võimu kavatsusele rajada Virumaale fosforiidikaevandused. Fosforiidisõjaks nimetatud rahvaalgatus sai edasiste sündmuste ja arengute ajendiks.

1986. aastal loodud Rakvere fosforiidimaardla evitamise eksperdikomisjon jõudis järeldusele, et kaevanduse rajamine võib viia rasketele tagajärgedele looduskeskkonna seisundis ja sotsiaalmajanduslikus olukorras.

05.03.1988 kinnitati valitsuse otsusega uurimistöõde programm, mille alusel teadus- ja projekteerimisorganisatsioonid viisid läbi täiendavaid uurimusi Rakvere fosforiidimaardla evitamisega seotud probleemide kompleksis ja püüdsid tõepärasemalt prognoosida selle ökoloogilist ja sotsiaalmajanduslikku mõju.

Komisjon jõudis järgmistele järeldustele:

1. Rakvere fosforiidimaardlat (*ca* 1000 km²) iseloomustavad keerukad geoloogilised ja hüdrogeoloogilised tingimused. Maardla paikneb Pandivere kõrgustikul, mida iseloomustab kõrge sademete infiltratsioon ja põhjavete nõrk kaitstus. Siin moodustub suur osa Põhja-Eesti mageveevarudest ja üle 15% Eesti jõgede äravoolust. Siit saavad alguse Pärnu, Jägala, Pedja, Põltsamaa, Valgejõgi, Kunda, Selja ja Loobu jõed.
2. Põhjaveetaseme suur alanemine ja depressioonilehtri moodustumine, mille tulemusena läheb *ca* 500 km² territooriumil rivist välja siluri-ordoviitsiumi veeladestul põhinev veevarustus-süsteem. Kuiveneb ordoviitsiumi-kambriumi veeladestu, mille tulemusena väheneb veevarustus 50 km raadiuses. Samuti väheneb kambriumi-vendi veeladestu tootumus.

3. Maapinna deformeerumine, veerežiimi muutumine pinnases, senise kõrgväärtusliku põllumajandusmaa (boniteet 46) ja loodusliku maastiku pöördumatu muutumine.

Komisjoni otsus – ökoloogiliselt ohutu ja majanduslikult efektiivne võimalus Rakvere fosforiidi maardla evitamiseks puudub.

Kaitsmaks Eesti tähtsamat põhja- ja pinnavee moodustumisala tööstuse, põllumajanduse ja muu majandustegevuse kahjulike tagajärgede eest moodustati 13.12.1988 Pandivere riiklik veekaitseala.

Sõmeru Vallavolikogu on seisukohal, et 25 aasta jooksul ei ole Virumaa geoloogias ja hüdrogeoloogias olulisi muutusi toimunud ning täiendavaid fosforiidiuringuid teostada ei ole otstarbekas.

Maaaluse fosforiidikaevanduse rajamine Pandivere kõrgustikule (Rakvere maardla) ja avakaevanduse rajamine Toolse maardlale on lubamatu.

Seisukoha kujundamisel oleme lähtunud keskkonnaministri Keit Pentus-Rosimannuse eitavast seisukohast „Fosforiit ei ole Eestis kaevandatav“.

Fosforiidi kaevandamine toob kaasa olulised keskkonnamõjud. Riik on seisukohal, et kaevandatud fosforiidist saadav tulu ei kaalu üles keskkonnale ja ühiskonnale tekitatavat kahju.

Lähtudes eeltoodust ja arvestades asjaolu, et Viru Keemia Grupp AS-i kavandatavad tegevused ei mõjuta ainult Rägavere valla elukeskkonda, vaid kogu Lääne-Virumaa tulevikku.

Teeme Rägavere Vallavolikogule ettepaneku mitte alustada läbirääkimisi Viru Keemia Grupp AS-iga koostöölepete sõlmimiseks.

Lääne-Viru Omavalitsuste Liidult palume kindlat seisukohta fosforiidiuringute korraldamise ja võimaliku kaevandamise osas.

Lugupidamisega

MAIDO NÕLVAK
volikogu esimees

Uued hambaarstid Sõmerul

Doktor Põldma.

Veebruarikuust alustavad Virudent OÜ-s (endine Sõmeru Hambaravi OÜ) vastuvõttu uued hambaarstid.

Viktor ja Oleksandra Fedyna on pärit Ukrainast. Nad on professionaalsed ja kogenud hambaarstid, kes on otsustanud koos oma perega Lääne-Virumaale elama asuda. Uute arstide abiga on võimalik lühendada ravijärjekordi ning võimaldada hambakirurgi/proteesiarsti vastuvõttu Sõmeru tervisekeskuses.

Esmaspäeviti ja teisipäeviti võtab patsiente vastu hambakirurg/proteesiarst dr Viktor Fedyna, neljapäeviti raviarst dr Oleksandra Fedyna.

Kolmapäeviti ja reedeti toimub dr Kristi Põldma vastuvõtt.

Info ja aegade broneerimine telefonil 324 4449; www.virudent.ee

Läheneb projektitaotluse tähtaeg

Kultuuri, spordi ja rahvatervise valdkondade arendamiseks nähakse igal aastal Sõmeru valla eelarves ette eraldised, mis on määratud nende valdkondade projektide toetamiseks. Toetuse taotlemise õigus on igal Sõmeru valla haldusterritooriumil tegutseval juriidilisel ja füüsilisel isikul tingimusel, et projekt toimub Sõmeru vallas või on muul viisil seotud Sõmeru vallaga.

Järgmine taotluse esitamise tähtaeg on **20. veebruar**.

Sporditoetused on ette nähtud spordiürituste korraldamiseks Sõmeru vallas ning osavõtuks väljaspool Sõmeru valda toimuvatest spordiüritustest.

Kultuuritoetused on ette nähtud kultuuriürituste korraldamiseks Sõmeru vallas või Sõmeru valla kodanike osavõtuks väljaspool Sõmeru valda toimuvatest üritustest ning seltsitegevuse arendamiseks.

Rahvatervise toetused on ette nähtud tervist edendavate projektide ja ürituste korraldamiseks.

Komisjon eelistab taotlusi, kus on korrektne vormistus, selgitatud eesmärk, tasakaalustatud eelarve (koos hinnapakkumisega) ning üksikisikule suunatud toetuse puhul vähemalt 50% omafinantseering, samuti võetakse arvesse taotleja seniseid saavutusi, jätkusuutlikkust, uudseid ideid ning põnevaid loomingulisi lahendusi. Eelistatakse projekte, mille toetamisest saab osa võimalikult palju inimesi või mille tegevus on suunatud lastele ja noortele.

Projektitoetuste määramise korra ja vormid leiad Sõmeru valla kodulehelt <http://someru.kovtp.ee/et/projektitoetuste-taotlemine>. Taotluste esitamise tähtajad on 20. veebruar, 20. mai, 20. august ja 20. november.

ANNIKA AASA
kultuurispetsialist

Vallavalitsuses otsustati

13. jaanuar

- Kinnitati valla territooriumil asuvate riiklikus teeregistris registreeritud tervikteede teeosade nimekiri.
- Otsustati lõpetada ühele hooldajale hooldajatoetuse maksmine.
- Otsustati anda neljale õpilasele toidusoodustus.
- Nõustuti OÜ-le Männiku Farm kuuluvate Pärnametsa katastriüksuse ja Väljaaluse katastriüksuse jagamisega.
- Otsustati seada vallale kuuluvatele Roodevälja külas asuvatele kinnistutele tähtajatu isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks.
- Kooskõlastati Kaarli külas Remu kinnistule rajatava puurkaevu asukoht.
- Väljastati Põllumeeste Ühistule KEVILI projekteerimistingimused teravilja põrandalao projekteerimiseks ja OÜ-le Rakvere Betoontootmishoone laiendamiseks.
- Tehti vallavolikogule ettepanek muuta valla ehitusmäärust.
- Kinnitati jäätmevaldajate registrisse kantud perspektiivkes loetud kinnistu omanike nimekiri.
- Tutvuti Vabariigi Valitsuse korralduse „Riigi jäätmekava 2014–2020“ ja rakendusplaan aastateks 2014–2017 heakskiitmine“ eelnõuga ja esitati muutmise ettepanekud eelnõu Lisa 4 punkti 8 parandamiseks.
- Kvalifitseeriti hankele Sõmeru valla munitsipaalvara kindlustamine 2014–2016 pakkumuse esitanud pakkujad.
- Arvestades esitatud pakkumusi otsustati teha Salva Kindlustuse AS-ile ettepanek pikendada 08.01.2013 välja antud poliisi kindlustusperioodi samadel tingimustel ühe aasta võrra, s.o. kindlustusperiood 16.01.2014 kuni 15.01.2015.
- Otsustati sõlmida edukaks tunnistanud pakkujaga Tarvaprojekt OÜ-ga leping tööde tegemiseks.
- Otsustati korraldada hange Vaeküla küla korterelamu ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimiseks.

20. jaanuar

- Otsustati kehtestada Kohala külas asulale kindlaksmääratud liikluskord ja paigaldada vastavad liiklusemärgid „Asula“ ja „Asula lõpp“ Kohala tee algusesse ja lõpp ning Kohala-Umboja tee algusesse.
- Anti ühele kinnistu omanikule luba jäätmemahuti harvemaks tühendamiseks.
- Väljastati AS-ile Empower projekteerimistingimused Ene kinnistu elektriliitumise projekteerimiseks.
- Anti ehitusluba OÜ-le Elektrilevi 0,4 kV maakaabelliini ja liitumiskilbi ehitamiseks Terminali tee tänavavalgustuse liitumiseks elektrivõrguga asukohaga Rivalte, Paekarjääri kinnistu, Terminali tee kinnistu Roodevälja küla Sõmeru vald.
- Anti ehitusluba Semmiveski kinnistu omanikule autode varjualuse ehitamiseks.
- Anti nõusolek OÜ-le Kroonikeskus välireklaami paigaldamiseks Ene kinnistule.
- Otsustati taotleda munitsipaalomandisse Sõmeru alevikus asuv 460 m² suurune katastriüksus.
- Nõustuti Soaaluse katastriüksuse jagamisega.
- Otsustati maksta hooldajatoetust raske ja sügava puudega inimeste hooldajatele 2014. aasta jaanuarikuu eest kokku 250,57.
- Otsustati maksta toimetulekutoetust 2014. aasta jaanuarikuu eest kokku 2069,54.
- Otsustati maksta avalduse esitanud isikutele ühekordseid sotsiaaltoetusi kokku summas 1085 eurot ja määrati viiele õpilasele 100% toidusoodustus.
- Anti nõusolek ühe isiku Uhtna Hooldekodusse paigutamiseks.

27. jaanuar

- Anti kasutusload vallale kuuluvatele: Nooruse tn 11 asuvale Sõmeru lasteaed Pääsusilm Uhtna maja kõnniteedele ja platsidele; Kooliotsa kinnistul Sõmeru Põhikooli parklale; Sõmeru alevikus Kasevälja kinnistul asuvale Sõmeru kooli kergliiklustee valgustuse pikendusele; Sõmeru alevikus Kasevälja kinnistul asuvale Astri põik kergliiklusteele; Näpi alevikus asuvale Oru ja Voore tänava tänavavalgustusele; Uhtna alevikus asuvale Kitseküla tänava tänavavalgustusele; Aluveres külas asuvale Betooni tänavale.
- Määrati ühele isikule hooldaja ning otsustati maksta hooldajatoetust.
- Otsustati maksta avalduse esitanud isikutele ühekordseid sotsiaaltoetusi kokku summas 260 eurot ja määrati viiele lasteaia õpilasele 100% toidusoodustus.

28. jaanuar

- Otsustati Vallavalitsuse korralduse alusel maksta erakorraliselt ühekordset toetust tulekahjus kannatada saanud perekonnale.

Politseiteated

Värteod

30. detsembril lõhkus 35aastane mees Sõmerul Puiestee tänaval tanklas tankeril klaasi ja sisemised seadmed. Samuti lõhkus Puiestee tänaval sõiduridade eraldussaarel kasvava pärnapuu. Täpsem kahju on veel selgitamisel

1. jaanuari päeval urineeris 22-aastane noormees Uhtna poe taga.

11. jaanuaril juhtus liiklusõnnetus Tallinna-Narva maantee 101. kilomeetril, kus alkoholijoobes 30aastane mees kaotas sõiduauto Ford üle kontrolli ja sõitis vastu metallist teepiiret. Keegi liiklusõnnetuse tagajärjel vigastada ei saanud.

15. jaanuaril juhtus liiklusõnnetus Tallinna-Narva maantee 109. kilomeetril, kus sõiduauto Toyota, sooritades möödasõitu

eesliikuvast sõiduautost, kaotas tagasireastumisel libedal teel juhitavuse ja kaldus vastassuunavööndisse, kus põrkas kokku vastutuleva poolhaagisega. Liiklusõnnetuse tagajärjel sai tervisekahjustusi Toyota juht, kes viidi Rakvere haiglasse.

15. jaanuaril kell 11.20 ajal tuli päästjatel vabastada Tallinna-Narva mnt 108. kilomeetril sõidutee. Tagant otsasõidu vältimiseks pidurdas veok järsult ning kaotas juhitavuse ja sõitis kraavi. Järelhaagis jäi risti üle mölema sõidusuuna.

18. jaanuaril lõhuti Uhtnas Nooruse tänaval laululava juures jõulukaunistus. Kahju on 150 eurot. Liiklusseaduse rikkujaid tabati Sõmeru valla territooriumil 25.

Vallavolikogus otsustati

22. jaanuar

- Määrati nelja järgneva Sõmeru valla majandusaasta auditeerijaks KMRA Audiitorbüroo OÜ.
- Anti nõusolek OÜ Männiku Teravili Võhma külas asuva kinnistu omandamise loataotlusele.
- Otsustati taotleda munitsipaalomandisse Raudvere külas vallale kuuluva Kaljuranna küüni, Oti küüni ja nende teenindamiseks vajalik maa ning Sõmeru alevikus asuv Staadioni tn 1 katastriüksus ja Sõmeru alevikus asuv Staadioni tn 2 katastriüksus.
- Katkestati Sõmeru valla ehitusmääruse arutelu ja otsustati suunata arvamuse andmiseks majanduskomisjoni.
- Võeti vastu Sõmeru põhikooli põhimäärus ja Uhtna põhikooli põhimäärus uues redaktsioonis.
- Võeti vastu Sõmeru valla koolide hoolekogude moodustamise kord ja töökord uues redaktsioonis.
- Otsustati tunnustada Sõmeru valla aumärgiga Lea Salumetsa ja Ants Hõbemäge.
- Otsustati võõrandada valitsemiseks mittevajalik vallavara asukohaga Põllu 2a Sõmeru alevikus.
- Otsustati saata Rägavere Vallavolikogule ja VIROL-ile avalik pöördumine, et saada nende kindel seisukoht fosforiidi uurin-gute ja kaevandamise võimalikkuse kohta.

Järgmine vallavolikogu istung toimub 19. veebruaril

26. veebruaril kell 18.00.

Sõmeru keskusehoones KESKKONNA KOLMAPÄEV

Senised rohkem kultuurihõngulised filmiõhtud asenduvad tõsisemate keskkonnateemadega.

Sellel hooajal tutvusime Matsalu filmifestivali loodusfilmidega ning kuulasime sinna juurde asjatundjate kommentaare. 22. jaanuaril toimunud „Termiitide salamaailma“ vaatamine ja Urmas Tartese kommentaarloeng lõpetasid filmihooaja. Ehk kunagi jälle!

Keskkonna Kolmapäev jätkub aga **26. veebruaril kell 18.00**. Külaskas on bioloog, ihtoloog ja Eesti maaülikooli teadur Rein Järvekülg, et rääkida lähemalt Lääne-Virumaad ja sealhulgas Sõmeru valda läbivate jõgede (Selja, Sõmeru, Kunda (Sämi), Toolse) seisundist, ökosüsteemist, probleemidest ning hoolidusest.

Selleks, et küsimustele vastamine läheks sujuvalt ja kiiremini, saatke need eelnevalt meilile maia@someru.ee

Kohtumiseni järgnevatel Keskkonna Kolmapäevadel!
TASUTA

Seoses 31. mail 2014 Sõmeru alevikus toimuva II LAMBAFESTIVALIGA kuulutab Sõmeru Vallavalitsus välja

LAMBATEEMALISE FOTOKONKURSI

Võimalikult suure resolutsiooniga töötlemata või vähe töödeldud fotosid oodatakse Sõmeru vallavalitsusse hiljemalt **1. maiks 2014. a.**

Võistlusele on lubatud ka varem tehtud fotod, mis ei ole osalenud ühelgi konkursil ega avaldatud meedias. Igalt osalejalt oodatakse kuni 3 fotot.

Võistlustöid võib tuua Sõmeru vallavalitsusse, Kooli 2, Sõmeru

• plaadil • mälupulgal • saata aadressil piret@someru.ee

Laekunud töid hinnatakse erinevates kategooriates:

- Lihtsalt lammas
- Lamba portree
- Ehe ja eestimaine

Iga kategooria parimatele lambateemaline auhind ning „igavene kuulsus kõigi Rägavere mõisa lammaste hulgas“.

Näitus laekunud fotodest ning võitjate väljakuulutamine toimub 31. mail Sõmeru II LAMBAFESTIVALIL

21. veebruaril kell 19.00

Sõmeru keskusehoones

VABARIIGI AASTAPÄEVALE PÜHENDATUD AKTUS

Antakse välja valla aumärk ja
Hea Teo plaadid.

Muusikalisi vahepalu Kulno Malvalt

laupäeval, 8. märtsil

Sõmeru keskusehoones kell 20.00 **tanvõõhtu**

MEESTELT NAISTELE

Tanvõõhtu mängib ansambel **MUSABOX**
Meeli erutab meeste show **SATISFACTION**
Naistele üllatused
Avalatud kohvinurk

Pääse peole 5,-
laudade tellimine tel 5336 4604

Laupäeval, 1. märtsil sõidame üheskoos PRESIDENDIMATKALE

Matka programm on traditsiooniline.

Oodatud on nii suusatajad kui ka jalgsimatkaajad.
Põhimatk kogupikkusega 10 km ja lühem 5 km
Matk lõpeb Jänedal, kus kõiki matkaajaid ootab Musta Täku Talli lahke pere sooja supiga.
Kõigi kaelakaardi ostonute vahel loositakse välja erinevaid auhindu ja meeneid toetajatelt.
Info ja bussile registreerimine tel 5336 4604 (Annika Aasa) või e-post annika@someru.ee
Bussisõit 2,-

Suusateisipäevad harrastajatele

Kohtume kell 19.00 Sõmeru keskusehoone juures

- **11. veebruaril** käsitletakse ERINEVAD SÕIDUVIISE MURDMAASUUSATAMISES + LASKUMISASENDEID / vabastiil (Mogreni- ja Wassbergi-sõiduviiis + põhilaskumisasend ohutuks ja kiireks laskumiseks)
- **18. veebruaril** PAARISTÕUGE SAMMUTA JA SAMMUGA / klassika (Paaristõuge kui murdmaasuusatamise põhiliikumiseviis)
- **25. veebruaril** SUUSASPRINDI ISEÄRASUSED + TASAKAAL JA OSAVUS SUUSKADEL / vabastiil (maratoni- ja sprinditehnika erinevused murdmaasuusatamises + suuskade valitsemisoskus ning ohutu kukkumine)
- **4. märtsil** VEERPALU-SÕIDUVIIS + SUUSKADE MÄÄRIMINE JA HOOLDUS / klassika (vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduviiis + klassika ning uisusuuskade määrimine vastavalt ilmastikuoludele).

Treeninguid viib läbi suusatreener **Kelli Floren**.
Osalejate vahel loositakse auhindu, iga osalemine annab 1 hääle.
Soovijad võivad treeningu lõpetada ühisel suusavõistlusel **9. märtsil**.

22. veebruaril

Uhtna tervise- ja spordipargis algusega kell 12.00

PEREPÄEV

Kavas: lumeaeroobika, suusateade (oma suusad kaasa), lumehoki, kõievedu jne.
Pere pisematele teatevõistlused ning palju muud põnevat!
Parimatele auhinnad!
Moodusta viieliikmeline perekond (emad, isad, lapsed, naabrid, sõpruskond jne.) ja võta sõbrad kaasa!
Tuisu ja enama kui – 15° C üritus ei toimu

Juul puude ladustus tasa kiigub,
me vaikselt leinas langetame pea...

Mälestame

PEETER KUULI 8.01.2014 VAEKÜLA
HINDRIK KIRSIMÄE 11.01.2014 KOHALA
IVAN ALFEROV 27.01.2014 UBJA

Alastaid murrab nagu laineid randa,
kõige suuremadki murrab kaldaliiv...
Kauneid aastaid – ei neid tahaks anda,
siiski tuulepuhang endaga nad viib...

Õnnitleme veebruarikuu juubilarid ja sünnipäevalisi

89. sünnipäeval
ARTUR SOOSAAR Sõmeru
ELLA TOIGER Näpi
87. sünnipäeval
DEESY KÄRNER Ussimäe
LEIDA MAAMÄGI Sõmeru
86. sünnipäeval
VALENTINA BOTVIN Vaeküla
85. sünnipäeval
HELENE METSAR Sõmeru
82. sünnipäeval
TAMARA FOMINÕH Sõmeru
RENATE TÕŠKEVITS Sõmeru
80. sünnipäeval
LAINE NURGA Sõmeru
75. sünnipäeval
ANTS LIIMA Uhtna
MILVI LILL Roodvälja
HELLE-KAJA POHLAK Rägavere küla
SILVI MAASING Rägavere küla
70. sünnipäeval
MALLE TOIGER Sõmeru
JAAN RAKSO Sõmeru
TIIU OTS Muru

Õnnitleme jaanuarikuu juubilarid ja sünnipäevalisi

94. sünnipäeval
JELENA REISKAMB Sõmeru
87. sünnipäeval
HILDA PÜSS Sõmeru
85. sünnipäeval
KARL LIIVA Sõmeru
AINO KLIIMAND Sõmeru
84. sünnipäeval
ASTRID VÕIP Vaeküla
VAIKE KRUUSER Sõmeru
VIRVE PENDER Näpi
ERMINA ABENA Vaeküla
MELANIE VAINALU Roodvälja
83. sünnipäeval
AKSEL RÄTSEP Sõmeru
VALENTINA SMIRNOVA Roodvälja
82. sünnipäeval
ALEKSANDRA-ELISE SOKK Vaeküla
HEINO-EDUARD JUSS Näpi
81. sünnipäeval
BERNHARD-ALEKSANDER MÖLLER Uhtna
75. sünnipäeval
SILVI PALMAR Sõmeru
TAMARA VASSILJEVA Vaeküla
70. sünnipäeval
TOOMAS PIISPEA Uhtna
ÕIE SARAPUU Papiaru
OLGA TŠESNULIS Papiaru
VILMA KATUS Sõmeru

Vabandame kõigi jaanuarikuu juubilaride ja sünnipäevaliste ees eelmises lehes olnud vea pärast!

11. veebruaril kell 18.00 toimub
Sõmeru noortekeskuses Sõmeru
valla lauatennise meistrivõistluste
4. etapp
Selgitatakse välja parimad

Detsembris leitud Kooli teelt algaja kuduja kootud villased sokid.
Omanik saab need kätte Sõmeru raamatukogust.

Sõmeru Vallavalitsus annab **üürile 1-toalise korteri** Uhtnas Silla tänaval. Info tel 325 7768.

Sõmeru Sõnumid

Sõmeru Sõnumid
Sõmeru Vallavalitsus
Kooli 2, SÕMERU
Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vald@someru.ee

Toimetaja:
Annika Aasa
tel 5336 4604, 322 1021
Kaaskirjutaja:
Sirje Rebane
tel 517 5262, 325 7740

Materjale saab saata iga kuu 25. kuupäevaks somerusonumid@gmail.com
leht internetis: www.someru.ee/sonumid

Kaks pisikest kätt pea püüdnud on päikest,
pea algamas teed kaks jalga nii väikest.
Jääb emale-isale mure ja ootus
ja rõõm, mis pisarad kuivatab sootuks.

SOPHIE TÕEMETS, Uhtna
ESMÉE CLAIRE LARIVIERE, Aresi
RAHEL KELU, Sõmeru
REIMO SEMJONOV, Ubja
KEVIN HEIN, Sõmeru

